

ФЕРМЕР ва КЛАСТЕРЛАР ЎРТАСИДА МУАММО БЎЛМАЙДИ

Шундай хулосага келинди. Бу бежиз эмас. Сабаби, кейинги пайтларда улар ўртасида баъзи масалалар бўйича айрим ҳудудларда турли мунозаралар, тортишувлар бўлиб ўтгани ҳақида хабарлар тарқалган эди. Айтиш мумкинки, муаммоларнинг илдизи қаерда, деган ҳақли саволга Президент Шавкат Мирзиёев раҳбарлигида шу йил 23 январь куни пахта етиштиришни қўллаб-қувватлаш масалалари бўйича ўтказилган йиғилишда аниқ-тиниқ жавоб изланди.

Келинг, яхшиши, соҳага оид айрим рақамларга мурожаат этайлик: бугунги кунгача пахта-тўқимачилик кластерлари томонидан соҳага 5 миллиард 300 миллион доллар инвестиция киритилган, уларга 3 миллиард доллар имтиёзли кредитлар ажратилган. Кластерлар томонидан 4 миллиард долларлик 265 та лойиҳа ишга туширилиб, 300 мингта янги иш ўрни яратилган. Натижада пахта ҳосилдорлиги 30 фоизга ошиб, 26 центнердан 34 центнерга етказилди!

Булар қуруқ ҳисоботлар эмас, албатта. Давлат раҳбари иштирокидаги йиғилишда келтирилган далиллар. Ва айтиш мумкинки, бу биргина пахта-тўқимачиликка ихтисослашган кластерларнинг мамлакат иқтисодийётига қўшган каттагина улуши. Ҳазилакам натижа эмаслиги аён.

Шу ўринда ютуқлар билан бирга жиддий муаммоларни ҳам очик айтиш лозим деб ўйлаймиз. Масалан, жойларда кластер ва фермерларни қийнаётган масала ҳам бор. Жумладан, қўшилган қиймат солиғини ўз вақтида тўламаганлиги сабабли фермер хўжаликларидея пеня қарздорлиги вужудга келган. 7 мингта фермер пахта майдонларини насослар орқали суғоришга мажбур бўлаётди. Фючерс шартномалари тузишнинг охириги муддати белгиланмаган, шартномаларни рўйхатга олиш бўйича шаффоф тизим йўқ...

Асл мақсад битта: яъни ҳар икки тизим вакиллари ҳам давлатимиз тараққиёти учун ҳамжихатликда ҳаракат қилиши шарт! Босиш, фермер ва кластер ўртасида ҳеч қандай девор бўлмаслиги қайта-қайта таъкидланаётган бир пайтда юқоридаги каби кўнгилсиз ҳолатларга ўз вақтида барҳам берилмаса, энг юқори минбарлар доирасида мустаҳкам ечим топилмаса, соҳалар келажакга пугур етиши ҳеч гапмас. Шунинг учун юзага келган муаммолар Президентимиз иштирокида атрофича муҳокама қилиниб, зарур чора-тадбирлар белгиланди.

Масалан, пахта майдонларини насос билан суғориш учун кетган электр энергияси харажатларининг 50 фоизи қўллаб берилиши қайд этилди. Ёки ўтган йили ички бозорда минерал ўғит нархи ўртача 50 фоизга ошиб, танқислик юзага келганидан кўпчилигимиз хабардоримиз. Шунинг учун ҳам минерал ўғитларга божхона имтиёзларини яна 3 йилга узайтириш таклифи билдирилгани неча минглаб фермерларимизни роса хурсанд этди. Бу ҳам улар учун катта имконият эканлигини деҳқончилик, фермерлик машаққатларини татиб кўрган ҳар бир юртдошимиз яхши билади. Ёки олайлик, мутасаддиларга кластер ва фермерлар ўртасидаги шартномаларни тартибга солиш ҳамда ҳисоб-китобларни жойига қўйиш, пахта ва ғалла етиштиришни мувофиқлаштириб бориш бўйича кўрсатмалар берилди. Қўшилган қиймат солиғини ўз вақтида тўламаганлик учун фермер хўжаликларига ҳисобланган пенялар, истисно тарикасида, ҳисобдан чиқарилиши белгиланди!

Худди ана шу каби муаммолар ҳам соҳа вакиллари аниқ ташвишга солиб турган эди. Ниҳоят ечим топилди. Энди бемалол, кўнгилни хотиржам қилиб, янги йил ҳосилига замин яратиш мумкин.

Ҳозир қиш фаслининг оғир синовларини босибдан кечираётган деҳқонларимиз аллақачон янги йил учун режалар ҳам тузиб олишаётгани аниқ. Шу куни йиғилишда таъкидлаб ўтилганидек, жорий йилда бу соҳага дахлдор бўлган 400 миллион долларлик 600 та лойиҳа ишга туширилиши, қўшимча 185 минг тонна сақлаш ва қайта ишлаш қувватлари ҳамда 33 та туманда агрохизмат марказлари ташкил этилиши айтилди.

Бундан ташқари, 300 минг гектарда сув тежовчи технологиялар ўрнатилиш, 200 минг гектар ерни лазерли текислаш режалаштирилган. 100 минг гектар экин ерла-

рини тақсимлаб, 2 миллиондан зиёд аҳолининг бандлигини таъминлаш ҳам муҳим вазифалардан эканлиги бизнинг зиммамизга улкан масъулият юклайди. Чунки бу йўналишлар бўйича белгиланган режалар амалга ошса, аниқ биламизки, асосий турдаги озиқ-овқат маҳсулотлари етарли бўлиб, бозорларда нарх-наво барқарорлигига мустаҳкам замин яратилади.

Мамлакатимиз ривожини, халқимизнинг тўқ, фаровон яшаши учун бошқа соҳалар қатори қишлоқ хўжалиги, аграр соҳа катта аҳамиятга эга эканлиги сир эмас. Шунинг учун бу жабҳада янги технологик жараёнлар, жумладан, кластер тизимининг йил сайин такомиллашиб, юқори самардорликка эришаётгани бугунги глобаллашув даврида ниҳоятда зарур.

Актам ХАЙТОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги О'зЛиДеР фракцияси раҳбари,
Ўзбекистон Фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгаши раиси

Yangi O'zbekiston taraqqiyoti uchun birlashaylik!

O'ZLIDEP

ЎТИМОИЙ-СИЙОСИЙ ГАЗЕТА

Gazeta 2004-yil 1-yanvardan chop etila boshlangan

26-yanvar 2023-yil 4 (1002)

www.21asr.uz

@XXIasrofficial

ҚИШ САВОЛИ

“АНОМАЛ” ЗАРАРИ ЭНДИ ҚАНДАЙ ҚОПЛАНАДИ?

Аномал совуқ барчани ташвишга солгани рост. Айниқса, қишда ҳам ёздагидай маҳсулот етиштирадиган иссиқхоначиларни қутилмаган бу қишки синов довдиратиб қўйди.

Қишлоқ хўжалигида хизматлар кўрсатиш агентлиги Самарқанд вилоят бўлими бошлиғи Шоҳжаҳон Кубаевнинг айтишича, худудда 283 та йирик майдонли иссиқхона мавжуд бўлиб, ҳозиргача шундан 100 дан ортиғидея аҳвол ва қўрилган зарар мутахассислар томонидан ўрганиб чиқилди. Очиги, иқтисодий талофатлар анчагина. Шу юз гектар майдоннинг ярмидан кўпроғидея экинлар нобуд бўлган, қарийб 700 тонна ҳосилни совуқ урган. Ички бозор нархи билан ҳисоблаганда ҳам тадбиркорлар ўртача 10 млрд. сўмдан кўпроқ зарар кўрган. Эндиликда қолган майдонлардаги йўқотишлар ҳам аниқланмоқда.

– Оқдарё ва Самарқанд туманларида жами олти ярим гектар майдонда иссиқхонамиз бор, – дейди тадбиркор Фирдавс Ражабов. – Кореялик ҳамкорлар билан инветро, яъни лаборатория усулида турли касалликларга чидамли, серҳосил картошка уруғларини кўпайтиришни йўлга қўйганимиз. Совуқ урган кўчатларга қараб туриб, уч йиллик меҳнатимиз зое кетди, десам муболага бўлмайди. Изгири кўнлари электр энергияси ва табиий газ таъминоти не аҳволда бўлганини ҳамма кўрди. Кўпга келган тўй дейишдан бошқа ўзимизни овутадиган баҳона йўқ. Ҳозирги кунда ҳам электр токида узиллишлар тез-тез кузатиляпти. Газ-ку умуман йўқ ҳисоби. Банк ҳодимлари ва тегишли соҳалар мутасаддилари келиб, зарарни ўрганишди. Афсуски, ҳалигача дилни ёриштирадиган хабар чиққанича йўқ лекин...

– Оқдарё туманида 7,2 гектарлик иссиқхонам бор, – дейди “Даромад бахт омад” маъсуляти чекланган жамияти раҳбари Зафар Ибрагимов. – Аномал совуқда помидор кўчатларимиз музга айланди. 180 тонналик ҳосил нобуд бўлди. Бу – бир ярим миллиард сўмни йўқотдик дегани. Ўша кўнлари ҳеч ким дардимизни эшитмади. Газ қувурларидан совуқ ҳаво келди, ҳолос. Чироқ бутунлай ўчди. Музлаб қолган ҳосилни кўрганимда кўнглимдан нима ўтганини фақат ўзим биламан. Газ идораси эса...

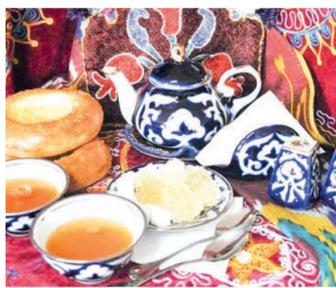
Дарвоқе, биз сўз юритаётган иссиқхоналар эгаларининг деярли барчаси катта миқдорда маблағ – молия муассасаларининг кредити ҳисобига бизнес бошлашган. Оз эмас, кўп эмас 400 мингдан 800 минг долларгача банкдан қарз олишган. Ҳўш, энди кредитлар қандай қайтарилади? Аномал совуқ туфайли қўрилган зарар қандай қопланади? Форс-мажор ҳолатда йўқотилган маблағни ким бўйнига олади?

Барча иссиқхоначиларни қийнаётган шу каби саволлар кўп бугун. Мутасаддиларнинг таъкидлашича, қаҳратон етказган зарарни тегишли давлат органлари чуқур ўрганиб, албатта қандайдир чоралар қўрилади. Лекин бу жараёни қачон ва қай тартибда амалга оширишни ҳозирча ҳеч ким зиммасига олгани, ҳеч бўлмаса, ваъда бергани йўқ.

Муҳаббат РАВШАНОВА,
“XXI asr” мухбири

АКС САДО

НОН АЗИЗ, ИНСОН ҚАДРИ ЭСА УНДАН ҲАМ АЗИЗРОҚДИР!

Ўтган куни ижтимоий тармоқда О'зЛиДеРнинг Хоразмдаги фаоллари томонидан уюштирилган хайрия амаллари акс этган суратлар орасидан юлиб олинган битта расм роса “дўмбира” қилиб чалинди. Умирида бир бемор ё муҳтож кўшнисини иккита нон кўтариб зиёрат қилмаган блогериям, нукул хайру саволат бобидея бобиллаб юрадиган туппа-тузук зиёлилар ҳам, хуллас, куну тун “ўлди-сўйди, зўрлади”дан бўшамайдиган сайту телеграмчи “обуна теримчи”ларни кўяверинг. Ўзларича ана шу нуфузли партия раисидан тортиб, унинг оддий аъзосигача, хуллас, ҳаммани роса “оббориб-обкелишди”...

Давоми 2-саҳифада. ►►

БУГУНГИ СОНДА:

ПАРТИЯ МАНДАТИ

3с.

ЁШЛАР ПАРЛАМЕНТИ олтин захира бўла оладими?

5с.

РЎЙХАТЛАРДА НОМИ ЙЎҚЛАР...

6с.

O'zLiDeP ФРАКЦИЯСИДА

БАНК ҲИСОБРАҚАМЛАРИДАГИ ПУЛ МАБЛАҒЛАРИ ДАХЛСИЗ...МИ?!

Бугунги кунда тадбиркорлик субъектларининг банк ҳисобрақамларидан қонун ҳужжатларида белгиланмаган тартибда пул маблағлари олиб қўйиш ёки ортқича ундирилган ва тўланган пул маблағларини ўз вақтида қайтармаслик ҳолатлар вужудга келмоқда. Хусусан, 2021-2022 йилларда Бизнес-омбудсманга тадбиркорлар томонидан 840 та юқоридаги масалага оид мурожаат келиб тушган. Улардан 557 таси ҳал этилган.

Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги Тадбиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати – Ўзбекистон Либерал-демократик партияси фракциясининг навбатдаги йиғилишида бу ҳақда маълум қилинди.

Йиғилишда дастлаб “Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларида тадбиркорларнинг банк ҳисобварағидаги пул маблағлари дахлсизлигини таъминлашга қаратилган ўзгариш ва тўқимачалар киритиш тўғрисида”ги қонун лойиҳаси партия мақсад ва вазифалари асосида кўриб чиқилди.

Абдулла РЎЗМЕТОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати,
O'zLiDeP фракцияси аъзоси:

– Мазкур қонун лойиҳасининг мақсади – тадбиркорлик субъектларининг банк ҳисобрақамларидаги пул маблағларининг дахлсизлигини таъминлаш ҳамда давлат, ҳуқуқни муҳофаза қилиш ва назорат органларининг мансабдор шахслари жавобгарлигини оширишдан иборат. Ушбу ҳужжат билан ишбилармонларнинг банкдаги ҳисобварақларидан пул маблағларини уларнинг розилигисиз кўчириш ёки олиб қўйиш ҳолатлари бўйича маъмурий ва жиноий жавобгарлик чораларини белгилаш мақсадида Жиноят ва Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги ко-

декларга ўзгариш ва қўшимчалар киритилмоқда.

Хусусан, Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексда банк ҳисобварақларидаги пул маблағларини тадбиркорлик субъектларининг розилигисиз қонунга хилоф равишда кўчириш ёки олиб қўйиш 6 млн. сўмдан 12 млн. сўмгача миқдорда жарима солиниши белгиланимочда.

Мазкур қонун лойиҳасининг қабул қилиниши бизнес субъектларининг қонуний манфаатларини ҳимоя қилишнинг ҳуқуқий чораларини кучайтиришга имкон яратиши билан бирга, мулк ҳуқуқи дахлсизлиги таъминлишига ҳам хизмат қилади.

Мадина БАРАТОВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати,
O'zLiDeP фракцияси аъзоси:

– Ўзбекистон Либерал-демократик партияси нуқтаи назарига кўра, хусусий мулк ҳуқуқи ва кафолатларнинг ишончли ҳимоясини таъминлаш, барча тўсиқ ва чекловларни бартараф этиш, хусусий тадбиркорлик ва кичик бизнесни ривожлантириш йўлида тўлиқ эркинлик бериш мамлакат иқтисодий тизимини либераллаштиришнинг энг муҳим йўналишидир. Шу нуқтаи назардан партия ҳар қандай ҳолатда ҳам тадбиркорлар ва ишбилармонларнинг манфаатларини ҳимоя қилиш, уларнинг мулк ҳуқуқи дахлсизлигини таъминлашга астойдил ҳаракат қилади ҳамда улар фаолиятига ноқонуний аралашганлик ва тўсиқлик қилганлик, уни асоссиз тўхтаб турганлик учун мансабдор шахсларнинг жавобгарлигини оширишни муҳим, деб ҳисоблайди.

Йиғилишда фракция аъзолари қонун лойиҳаси юзасидан бир қатор таклифлар берган ҳолда, лойиҳанинг қабул қилиниши партия электорати бўлган тадбиркорлар манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилганини инобатга олиб, уни қўллаб-қувватлади.

Нурхон ЭЛМИРЗАЕВА,
“XXI asr” мухбири

НОН АЗИЗ, ИНСОН ҚАДРИ ЭСА УНДАН ҲАМ АЗИЗРОҚДИР!

◀◀Бошланиши 1-саҳифада.

Қойил деворасан киши. Қанийди, бошқа савобли ишларда ҳам шундай “оммавий” уюлишса, қанча қувонган бўларди. Буларга аслида нон баҳона, холос, уларнинг “нони” бошқа ёқда, қандай қилиб бўлса-да, оммани чалғитса, сохта пиар орқали хайп яса.

Тўғри, “аномал” деган, лекин халқона ибора билан айтганда, қорасовуққа қийналиб қолган, меҳр-мурувватга муҳтож оилалар, бемор ва кексалар ҳолидан хабар олиш мамлакат миқёсида оммавий тус олди. Бунинг нимаси ёмон, айтиш? Бу бирор қарор ё буйруқ асосида қилинмапти. Тўғри, балки бирор давлатми ё нодавлатми ташкилотнинг раҳбари ҳодимларига ҳой, барака топқурлар, кўни-қўшни, маҳалладошларимизни шундай синови кунларда бир йўқлаб қўйсак бўлар, дегандир. Буям одамгарчилик юзасидан қилинадиган иш-ку аслида.

Кечаги ҳолат Хоразмнинг Ҳазорасп туманида бўлган экан. Айнан ана шу хайрли ишга бош-қош бўлган партия фаолининг изоҳ беришича, улар яшайдиган маҳаллада (яқинда Тошкентда оммавий равишда ош тарқатиш маросимлари уюштирилганида оғзидан бол томиб мактаганларам бор анави пиарчилар орасида) дошқозонда ош пиширилиб тарқатилди. Ва табиийки, эҳтиёманд хонадонларга палов билан бирга турли озиқ-овқат маҳсулотлари ҳамда бир-икки юз килодан кўмир ҳам берилибди. Бор гап шу. Ижтимоий тармоқлар(ёқами) ушлаб қолдим: нега демайсизми, бир ёқда она тилимиз, тибийётдаги ёвузликлар, ёки бўлмаса неча мартабала қайта-қайта босилиб ётган мактаб дарсликлари, топталаётган қадриятлар бир зумда унутилди(да), шимоллий минтақадаги чекка қишлоқда саховат уруғи сепилаётган манзарадан биттагина кадр юлиб олиниб... муҳокама қили-

Норқобил ЖАЛИЛОВ,
O'zLiDeP Сийёсий Кенгаши аъзоси

РЕСПУБЛИКА ИШЧИ ГУРУҲИ

МУАММОЛАР ҚОҒОЗДА ЭМАС, АМАЛДА ҲАЛ ЭТИЛЯПТИ

Қиёслаб айтганда, эзгу ташаббуслар олиб борилаётган ислохотларнинг қанотидир. Бугун юртимизда инсон қадрини юксалтириш йўлидаги хайрли ишлар тобора кенгайиб бораётгани қувонарли. Президентимиз ташаббуси билан қатор вазирлик ва идоралар вакилларида ташкил этилган республика ишчи гуруҳи аҳоли муаммолари ва ижтимоий-иқтисодий масалаларни ўрганиш ҳамда ҳал этиш бўйича сезиларли натижаларга эришаётгани ҳам юқоридаги фикрларимиз исботи бўла олади. Ушбу ишчи гуруҳ бу гал пойтахтимизда ўрганишлар олиб борди.

“ОҚҚЎРҒОН ТАЖРИБАСИ” ОММАЛАШМОҚДА

Ушбу тажриба асосида пойтахтимизнинг Юнусobod туманида аҳоли муаммолари ва ижтимоий-иқтисодий масалаларни ўрганиш, ҳал этиш бўйича секторлар ва маҳаллалар кесимида хонадонбай иш олиб борилмоқда.

Айни шу мақсадда 17 та вазирлик, идора, туман секторлари, коммунал ташкилотлар раҳбарлари ва вакиллари иштирокида 64 та ишчи гуруҳи фаолияти йўлга қўйилди.

Улар томонидан оз эмас, кўп эмас – 1 731 та муаммо аниқланиб, 1 639 таси (93 %) ҳал этилгани эътироф эттулик рақамлардир.

Шунингдек, туман ҳокимлигида “ишонч телефон”и ва “тезкор штаб” фаолияти йўлга қўйилгани мурожаатларни масъулларга етказиш ва ижросини таъминлаш бўйича ишлар самарали ташкил этилишига хизмат қилмоқда.

Штабга газ, электр ва иссиқлик энергияси билан боғлиқ муаммоси бўлган маҳаллалар аҳолисидан жами 362 та мурожаат келиб тушган бўлиб, уларнинг 167 таси ҳал этилди.

ЕЧИМИНИ КУТАЁТГАН МУАММОЛАР КЎП ЭДИ

Ишчи гуруҳ ўрганишлари кўра, аниқланган муаммоларни ҳал этиш мақсадида қатор ишлар амалга оширилди. Тумандаги электр энергияси билан боғлиқ муаммоларни тезкорлик билан ҳал этиш учун 8 та мобил бригада ташкил этилган.

Электр таъминотини яхшилаш мақсадида 2 та янги трансформатор ўрнатилди, 15 та трансформатор таъмирланди, 6,8 км электр тармоғи тортилиши натижасида 85 та кўп қаватли уй ва 3102 та яқка тартибдаги аҳоли хонадонларининг энергия таъминоти яхшиланди. Хусусан, “Шарқ Ҳақиқати”, “Катта Ҳасанбой”, “Хусниобод”, “Хиёбонтена”, “Обод”, “Янги тарнов” ва “Шайх Шиблий” маҳаллаларида трансформатордан чиқувчи электр ҳаво симлари алмаштирилди. “Посира”, “Фирдавсий”, “Мирзо Улугбек”, “Бодомзор”, “Отчопар” ва “Буюк Турон” маҳаллаларида трансформаторлар таъмирланди.

Табиий газ таъминотини ошириш бўйича 19 та газ тақсимлагич ҳолати кўриб чиқилиб, 1 492 та аҳоли хонадонининг газ босими оширилди. “Боғизрам”, “Катта Ҳасанбой”, “Нурмакон”, “Боғишамол”, “Ҳасанбой”, “Янги ҳаёт”, “Астробод” ва “Туркистон” маҳаллаларида газ босими кўтарилишига эришилди.

Иситиш тизимини яхшилаш бўйича 0,3 км иссиқ сув қувури таъмирланди, 45 та кўп қаватли уй ва 612 та аҳоли хонадониде иситиш тизими тикланди. “Отчопар 1” маҳалласи ҳудудидаги янги иссиқлик қурилмаси ташкил қилинди, натижада 214 та аҳоли хонадонларининг иссиқлик таъминоти яхшиланди.

3,1 км ичимлик суви қувури таъмирланди, 9 та маҳалланинг ичимлик суви таъминоти яхшиланди. “Посира”, “Астробод”, “Увайсий”, “Биллур”, “Бободехқон”, “Чоштепа” маҳаллаларида ичимлик сув тармоғидаги носозлик бартараф этилди.

17 та маҳаллада ҳудудидаги 42 та кўп қаватли уйнинг кириш қисми ва ички кўчалари қор ҳамда музлардан тозаланди. 204 км ички йўллар, 19 км ариқ лотоклар тозаланди, 472 тонна маиший чиқиндилар олиб чиқиб кетилди.

Шунингдек, коммунал йўналишдаги мурожаатлар ҳам таҳлил этилиб, кўп масалалар ижобий ҳал этилди.

Ўрганишларга кўра, 534 нафар эҳтиёманд фуқарога ёрдам кўрсатилди, шундан 262 нафарига иссиқ овқат, 257 нафарига кийим-бош етказиб берилди, 15 та оиллага озиқ-овқат маҳсулотлари тарқатилди. “Астробод” маҳалласида Мудофаа вазирлиги томонидан 150 та эҳтиёманд оиллага иссиқ овқатлар улашилди.

ЧИЛОНЗОРДА ҲАМ АҲОЛИ ЭМОМАС

Пойтахтимизнинг Чилонзор туманида ҳам аҳоли муаммолари ва ижтимоий-иқтисодий масалаларни ўрганиш борасида салмоқли ишлар бажарилди.

Ушбу ҳудудда ҳам вазирлик, идоралар, туман секторлари, коммунал ташкилотлар раҳбарлари ва вакиллари иштирокида 151 нафардан иборат ишчи гуруҳлар, тезкор штаб фаолияти йўлга қўйилди.

Штабга жами 2 094 та масалада мурожаат келиб тушган бўлиб, 1 824 таси (87 %) ҳал этилди, 13 таси бўйича тушунтириш берилди, 257 таси назоратга олинди. Мурожаатларнинг 1 629 таси электр энергия, 354 таси газ таъминоти, 67 таси иссиқлик таъминоти ва 44 таси бошқа масалаларда.

Ишчи гуруҳ томонидан тумандаги таълим муассасаларининг ўқув жараёнини бошлашга тайёргилиги ўрганилди. Йўл, коммуникация тармоқлари, инфратузилма ҳолати таҳлил этилиб, муаммо ва камчиликларнинг катта қисми ечим топди.

Туманда соғлиқни сақлаш бўйича бажарилган ишларни алоҳида таъкидлаш жоиз. 488 нафар фуқаро чуқурлаштирилган тиббий куриқдан ўтказилди. Касаллик аниқланган 24 нафар бемор республика (кардиология, педиатрия) шифохоналарига ётқизилди, 29 нафарига шаҳар шифохоналарига ордер берилди. Ижтимоий ҳимояга муҳтож 3 нафар фуқарога ногиронлик арвачаси (2 та электр юритмали, 1 та оддий), 16 нафар фуқарога бошқа реабилитация воситалари (15 та эшитиш мосламаси, 1 та қўлтиқ таёқ) топширилди, 3 нафар фуқарога ногиронлик гуруҳи белгиланди.

Ижтимоий ҳимояга муҳтож оилаларни қўллаб-қувватлаш бўйича ҳам анчагина савобли амалларга қўл урилди.

Ишчи гуруҳнинг ўрганишлари ва хайрли ишлари давом этмоқда.

МУХБИРИМИЗ

ПАРТИЯ МАНДАТИ

ВАКИЛЛИК ҲОКИМИЯТИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ ПОЙДЕВОРИДИР

ДЕПУТАТЛИК МАНДАТИНИНГ ВАКИЛЛИК ХУСУСИЯТИ, ЭНГ АВВАЛО, УНИ ЭГАЛЛАШ ТАРТИБИДА, КЕЙИН ЭСА САЙЛОВЧИЛАР БИЛАН МУНОСАБАТЛАРДА НАМОЁН БЎЛАДИ. ШУ БИЛАН БИРГА, ДЕПУТАТЛИК МАНДАТИНИ ОЛИШ ТАРТИБИ САЙЛОВ ТИЗИМИ БИЛАН УЗВИЙ БОҒЛИҚ. БУ НОМЗОДНИ САЙЛАНГАН ДЕБ ТАН ОЛИШ ҲАМДА ПАРЛАМЕНТНИ ШАКЛЛАНТИРИШДА ҚЎЛЛАНДИГАН ТЎҒРИДАН-ТЎҒРИ САЙЛОВ ҲУҚУҚИ ТАМОЙИЛИГА МУВОФИҚ МАНДАТЛАРНИ ТАҚСИМЛАШГА РУХСАТ БЕРИЛГАН ДЕПУТАТЛИККА НОМЗОДЛАР РЎЙХАТИ ДЕБ ТУШУНИЛИШИ КЕРАК.

Конституциявий ҳуқуқ фанида давлат ҳокимиятининг қонун чиқарувчи (вакиллик) органи депутатнинг мандати, қоида тариқасида, депутат ва унинг сайловчилари ўртасидаги муносабатларнинг мазмуни ва хусусиятига чамбарчас боғлиқ ҳолда кўриб чиқилади. Шундан келиб чиқиб, эркин ва императив депутатлик мандати ажратиб кўрсатилган.

Депутатнинг мустақиллиги амалдаги сайлов тизимига боғлиқ; агар мустақил депутат этиб сайланган бўлса, қарор қабул қилишда мустақил ҳисобланади (мандат “эркин” деб белгиланади); сайланган эса сайловчиларнинг мандати билан боғлиқ бўлади ва қақриб олиш имконияти кўзда тутилади (мандат “мажбурий” деб белгиланади); сиёсий партиядан сайланган депутат энг интизомли ҳисобланади (мандат “партия мандати” сифатида белгиланади).

Халқаро тажриба шуни кўрсатадики, депутатлик мандати қатор чекловларга эга. Улардан бири мажбурий, яъни императив мандат – сайланган мансабдор шахснинг ҳаракатларини қандайдир шартлар билан чеклаш. Шартлар бузилган тақдирда сайланган шахс қақриб олиниши мумкин.

Партия ваколатига қўйиладиган қиради: партия фракцияларига аъзо бўлиш ва партия интизомига риоя қилиш мажбурияти, яъни, 1) депутат учун ўзи сайланган сиёсий партиянинг кўрсатмалари мажбурий, 2) парламентдаги партия фракцияси депутатининг жавобгарлиги ва 3) депутат партия интизомидан четлашган тақдирда уни мандатдан маҳрум қилиш имконияти; партиявий интизомга мувофиқ овоз бериш мажбурияти, яъни депутатнинг; биринчи навбатда, ўз сиёсий партияси ва унинг электорати манфаатларини ифодалаш; сиёсий партия фракциясига аъзолик тугатилганда мандати тугатилиши; сиёсий партия фаолияти тугатилгандан сўнг мандатнинг тугатилиши.

Хорижий давлатларнинг конституциявий-ҳуқуқий амалиётида партиянинг императив мандатини тан олишда депутатлик мандатидан маҳрум қилиш асосларини қонуний белгилашнинг учта асосий тури мавжуд: 1) бошқа сиёсий партияга аъзо бўлиш (Португалия, Гана); 2) депутат сайланган партияга аъзоликни тугатиш (Жанубий Африка, Шри-Ланка); 3) партия кўрсатмаларига риоя қилмаслик (Бразилия).

Ҳиндистоннинг 1950 йилги Конституцияси (1996 йилги тахрир) депутат мандатининг тугатилиши учун юқоридаги барча асосларни бирлаштиради. Хусусан, 1985 йилдаги 52-ўзгартиришга кўра, парламент (шарт қонун чиқарувчи органи) аъзоси ўз партиясидан чиқса ёки бошқа партияга аъзо бўлса, мандатини йўқотади. Овоз беришда иштирок этмаслик ёки ўз партиясига қарши овоз бериш, агар депутат ўз истагига кўра овоз бериш учун партия раҳбариятидан рухсат олманган бўлса ёки ўз партиясига овоз бермас ёки овоз беришда бетараф бўлса, 15 кун ичида партия томонидан позицияси

маъқулланмаса, унинг сайловдан четлатилишига олиб келади.

Партия императив мандатининг ижобий аҳамияти шундаки, партия фракцияларининг барқарорлиги ва интизоми парламент палатаси ишини осонлаштиради, унинг иш жараёнини олдиндан айтиш мумкин бўлади. Партия етакчиси сайловдан ваъдаларини бажаришга киришган тақдирда, партиянинг императив мандати сайловчиларнинг умидларини рўйбга чиқаришга хизмат қилиши мумкин.

Партия императив мандатининг бундай хусусияти унинг муайян давлат қонунчилигида мустақамланишига сабаб бўлади. Шундай қилиб, Ҳиндистонда Конституцияга юқорида айтилган 52-ўзгартириш киритилгунга қадар партия тизимининг беқарорлиги депутатларнинг бир фракциядан иккинчи фракцияга қайта-қайта ўтишига намён бўлди. Бу эса бутун давлат органлари тизими ишини қийинлаштирди. Масалан, 1952–1966 йилларда тўртта ҳукумат шундай ўтишлар туфайли кулади. Бу вақтда депутатларнинг 342 та “сиёсий қўчманчи” ҳолатлари қайд этилган. Ҳатто депутатлардан бири давлат вазири лавозимини эгаллаш умидида беш кун ичида беш марта бир партиядан иккинчисига ўтгани аниқланди.

Ҳиндистон парламент амалиёти шуни кўрсатадики, фракция раҳбариятининг маълумотларига кўра, фракциядан чиқиши фракция “бўлиниши” сифатида расмийлаштириш ниятида бўлган айрим депутатларни ундан ҳам аввал партиядан қақриб юбориш ҳолатлари кузатилган. Шу тариқа, Ҳиндистонда фракция ичида унинг раҳбариятига қарши гуруҳлар тузиш йўлида тўсиқлар яратилди.

Сайловчиларнинг умидларини рўйбга чиқариш учун Жанубий Африка Конституциявий суди 1996 йили партиянинг императив мандати конституцияга мувофиқлигини тан олди. Хусусан, суд ўз ҳулосасига кўра, партия интизомига риоя қилмагани учун мандатни тугатиши назарда тутовчи ҳуқуқий норма “партияни қўллаб-қувватлаган сайловчиларнинг умидларини оқлайди”.

Германия Федерал Конституциявий судига кўра, депутатларга нисбатан фракциявий мажбурият эҳтимоли фақат депутатни фракциядаги етакчи лавозимдан маҳрум қилиш, ундан қақриб ташлаш ва кўмита аъзолигидан қақриб олиш билангина қисқартирилиши мумкин. Бу мандат тугатилишини англамайди.

МДҲга аъзо давлатларда депутатлик мақомини тартибга солиш, авваломбор, мандатнинг вакиллик хусусиятини белгиловчи давлатлар конституцияларининг нормалари орқали амалга оширилади. Масалан, “халқ вакили бўлиш ҳуқуқи” – Озарбойжон Республикаси Конституциясининг 4-моддаси, “Арманистон Республикасида ҳокимият халққа тегишли” – Арманистон Республикаси Конституциясининг 2-моддаси, “Давлат ҳокимиятининг ягона манбаи халқдир” – Қозғистон Республикаси Конституциясининг 68-моддаси, “Халқ ўз ҳокимиятини бевосита, шунингдек, давлат ҳокимияти ва маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органлари орқали амалга оширади” – Россия Федерацияси Конституциясининг 3-моддаси.

Айрим давлатларнинг конституциялар депутатнинг ваколатларини муддатидан олдин тугатиш асосларини, шунингдек, депутатларга нисбатан жазо қораларини қўллаш билан боғлиқ масалаларни тайёрлаш учун масъул органи, қолаверса, депутатларнинг ваколатлари тугатиш ҳақида уларнинг ваколатлари ва депутатлик дахлсизлигидан маҳрум қилини белгилайди.

Озарбойжон Республикаси Конституциясининг 189-моддасига кўра, қонунда белгиланган одоб-ахлоқ қоидаларини кўпол равишда бузган тақдирда парламент депутати мандатини йўқотади; 93-модданинг III қисми бузилган тақдирда Озарбойжон Республикаси Миллий Мажлисининг депутатлари овоз бериш ҳуқуқидан шаҳсан фойдаланадилар. Арманистон Республикаси Конституциясининг 98-моддасига кўра, “Депутатнинг ваколатла-

ри ҳар ярим йилда овоз беришнинг камида ярамида узрли сабабларсиз қатнашмаган ҳолларда тугатилади”. Қозғистон Республикаси Конституциясининг 52-моддасига кўра, Парламент Мажлиси депутатининг мандати қуйидаги ҳолларда тугатилади: депутат конституциявий қонунга мувофиқ сайланган сиёсий партиядан чиққан ёки қақриб юборилганда; конституциявий қонунга мувофиқ депутат сайланган сиёсий партиянинг фаолияти тугатилганда... Депутатларга жазо қўллаш билан боғлиқ саволларни тайёрлаш... шунингдек, депутатларнинг ваколатларини тугатиш, уларнинг ваколатлари ва депутатлик дахлсизлигидан маҳрум этиш Қозғистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясига юклатилган.

2001 йили Қозғистон Конституциявий Кенгаши Қозғистон Республикаси Конституциясининг депутатнинг эркин мандати тўғридан-тўғри мустақамланганига қарамай, қуйидаги ҳуқуқий позицияни шакллантирди: “Сиёсий партияларнинг парламентда партия рўйхатлари асосида мутаносиб бўлиши партия тугатилганда ёки партия аъзоси унинг таркибидан чиққанида, қандай сабаб бўлишидан қатъий назар, депутатлик ваколатларининг тугатилишини олдиндан белгилаб беради”. Шундай қилиб, Конституциявий Кенгаш, моҳиятан, Қозғистонда депутатнинг партиявий императив мандатини тан олди.

Қирғизистон Республикаси Конституциясининг 73-моддасига кўра, “депутатнинг ваколатлари қуйидаги ҳолларда муддатидан олдин тугатилади: фракциядан чиқиш; бир сессия давомида 30 ва ундан ортқ иш куни давомида узрли сабабларсиз Жогорку Кенеш мажлисларида қатнашмаганида...”

Россия ҳуқуқшунослигида мамлакат депутатларининг эркин мандат тамоийллари асосида фаолият юритиши депутатларга берилган мустақиллики суиестемол қилиш учун қулай замин яратгани таъкидланган. Шу боис 1994 йил 8 майдаги Федерал қонун (2006 йил 30 июндаги тахрир) Федерал номзодлар рўйхатида сайланган барча депутатларнинг

тегишли фракцияга қўшилиш мажбуриятини белгилаб қўйди. Бу мажбурият партия рўйхати бўйича сайловга номзоди кўрсатилган партиясиз фуқароларга ҳам тааллуқли. Парламент фракцияси таркибига бошқа сиёсий партия рўйхатида сайланган депутатларни киритиш тақиқланади. Ушбу нормаларнинг бузилиши депутатлик мандатининг тугатилишига олиб келади. Бундан ташқари, фракция аъзолигидан шаҳсий ариза билан чиққан тақдирда ҳам депутат мандатини йўқотади.

2013 йил 7 майда “Айрим тоифадаги шахсларга Россия Федерацияси ҳудудидан ташқарида жойлашган хорижий банкларда ҳисобрақамлари (депозитлари) очиши ва бўлиши, нақд пул ва қимматбаҳо нарсаларни сақлаши, хорижий молиявий воситаларга эгалик қилиш ва (ёки) улардан фойдаланишни тақиқлаш тўғрисида”ги 102-ФҚ-сонли федерал қонуннинг қабул қилиниши муносабати билан Россия Федерациясининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартириш киритиш тўғрисидаги федерал қонун қабул қилинган кундан бошлаб, Россия Федерациясининг барча субъектларида ярим эркин мандат ўрнатилди.

Белгиланган нормага кўра, депутатга ўзи аъзо бўлган сиёсий партиядан чиқиши ва (ёки) ўзи сайланган номзоди рўйхатидан ушбу сиёсий партия фракция аъзолигидан чиқиши тақиқланади. Шу тариқа депутат ва унинг партияси ўртасида яқин муносабатлар ўрнатилди. Айнан партия депутат ва сайловчилар ўртасидаги боғловчи элемент бўлиб, депутатнинг сиёсий дастури ва ҳулқ-атворини белгилаб беради, депутатнинг ўз сайлов округидаги фаолияти тўғрисидаги ҳар ой ҳисоботида бўлган талабни белгилайди, навбатдаги сайловда депутатни партия рўйхатида киритиш тўғрисида қарор қабул қилади. Депутат ҳуқуқий жиҳатдан сайловчилардан мустақил бўлиб, аслида сиёсий партияга, у орқали эса сайловчиларга тўлиқ қарамдир. Россия қонунчилиги партияларга депутатларни бевосита қақриб олиш ҳуқуқини бермайди. Депутат шаҳсий ариза билан фракцияни тарк этган тақдирда Давлат Думасининг қарори билан у ўз ваколатларидан маҳрум этилади.

Хулоса ўрнида айтиш жоизки, партиянинг императив мандати ўз моҳиятига кўра масъулиятли вакиллик ҳокимиятини таъминлашга уринишдир. Партия императив мандати назарияси асосчилардан бири Г.Кельзен вакилликнинг ушбу модели зарурлигини парламент сайловларида (қўллаётган сайлов тизимидан қатъий назар) сайловчилар аниқ номзодлар учун эмас, балки уларни кўрсатган партия, унинг дастури учун овоз бериши билан асослади. Сиёсий партия сайловчилар билан депутат ўртасида воситаси ҳисобланади. Шу боис депутат бошқа партияга ўтган ёки партия интизомини бузган тақдирда депутат партия томонидан қақрилиб, мандатидан маҳрум этилиши керак.

Азамат СЕИТОВ,
O'zLiDeP Сиёсий Кенгаши
Ижроия кўмитаси сектор мудири,
социология фанлари доктори

Сардор МАЛИКОВ,
O'zLiDeP Сиёсий Кенгаши
Ижроия кўмитаси котибият мудири

ДЕПУТАТ ВА ҲАЁТ

ХАЛҚ НОИБИ ФАОЛИЯТИ ҚАНДАЙ БЎЛИШИ КЕРАК?

Бахтиёр РУХИТДИНОВ,
O'zLiDeP Сиёсий Кенгаши
Ижроия кўмитаси бўлим мудири,
халқ депутатлари Паркент туман кенгаши депутати

МАМЛАКАТИМИЗДА АМАЛГА ОШИРИЛГАН СИЁСИЙ ИСЛОХЛАР ОРАСИДА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ МАҲАЛЛИЙ КЕНГАШЛАРИ ФАОЛИЯТИДАГИ ЎЗГАРИШЛАРНИ АЛОҲИДА ТАЪКИДЛАШ ЖОИЗ. ҲАР ЙИЛИ ПРЕЗИДЕНТНИНГ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ХАЛҚИМИЗГА МУРОЖААТНОМАСИДА САЙЛОВЧИЛАР ИШОНИБ САЙЛАНГАН ДЕПУТАТЛАРГА ҲАМ АЛОҲИДА ВАЗИФАЛАР ЮКЛАТИЛИБ, КЎПЛАБ МАСЪУЛИЯТЛИ ЙЎНАЛИШЛАРНИ НАЗОРАТ ҚИЛИШ ТОПШИРИЛАДИ.

Янги йил арафасидаги ушбу тарихий ҳужжатда тараққиётимизнинг муҳим соҳаларини нафақат назорат қилиш, балки инсон қадрини унинг амалга ошириладиган ислохларда бош-қош бўлиш масалалари қўйилди. Энг аввало, сифатли таълимни таъминлаш,

бу тизимни такомиллаштириш юзасидан тақлифлар ишлаб чиқиш масаласи 2023 йилнинг устувор вазифаси сифатида белгиламоқда.

Белгилаб қўйилганидек, бу йил ҳам депутатларимиз томонидан боғча ва мактаблардаги, университет ва нодавлат таълим ташкилотларидаги ҳолат ўрганилади. Аниқланган муаммоларни ҳал этиш юзасидан тегишли идоралар билан бирга йўл хариталари ишлаб чиқилади ва ижроси назоратга олинади. Сифатли таълимни таъминлаш юзасидан юртимиздаги энг намунали таълим ташкилотлари тажрибасини омаллаштириш ҳамда замонавий хорижий тажрибаларни таъбиқ қилиш масалалари бўйича асосланган тақлифлар амалиётга жорий этилади. Аҳолимиз ва ёш авлод ўртасида билим олиш, илм ўрганиш, устозларни эъзозлаш, инсон капиталини ривожлантиришнинг жамият тараққиётидаги ўрнини тушунтириш йўналишидаги тарғибот-ташвиқот ишларида фаол бўлиш ҳам жуда зарур.

Жамиятимиздаги энг разил иллат бўл-

ган коррупциянинг олдини олишда ҳам депутат фаолияти жуда муҳим аҳамият касб этади. Бунда бюджетдан маблағ олувчи ташкилотлар томонидан давлат харидларини амалга оширишда коррупция ва манфаатлар тўқнашувига йўл қўймастик учун депутатлар томонидан қатъий ва мунтазам жамоатчилик назорати таъминланади. Мазкур йўналишда депутатлар ўз округларида бюджет маблағлари ҳисобидан амалга оширилаётган курилдиш объектларида сарфланаётган ҳар бир сўмнинг мақсадли ва манзилли ишлатилишини назорат қилади.

Мурожаатномадаги муҳим йўналишлардан яна бири энергия самарадорлиги, энергия ресурсларини тежаш ва қайта тикланувчи энергия манбаларидан фойдаланишни кенгайтиришдир. Қархатон қиш мавсуми бу борадаги камчиликларимизни кўрсатиши билан бирга, келгусида қандай йўл тутишимиз лозимлигини ҳам белгилаб берди. Энергия борасида сўз борганда энг аввал уни тежаш масаласида аниқ тадбирлар ишлаб чиқиш, аҳолига ва улгуржи истеъмолчиларга ту-

шунтириш зарур. Қайта тикланувчи энергия манбаларини ташкилотлар ва аҳоли ўртасида кенг омаллаштириш лозим. Бу борада муқобил энергия ускуналари кўргазмаларини ҳудудларда ташкил қилиш катта самара беради. Кўргазмаларда тижорат банкларининг фаол иштироки таъминланиши муҳим, истеъмолчиларга кредит ажратилиш масалалари тежор ҳал этилиши ҳисобига юқори натижадорликка эришилади.

Қайта тикланувчи энергия манбасини жорий қилиш асосий тармоққа юкламани камайтириш билан бирга, қўшимча энергия олиш имконини яратади. Давлат томонидан ажратилган субсидиялар ва имтиёزلарни жамоатчиликка етказишда ҳам депутатлар томонидан юқори фаоллик талаб этилади.

Хулоса қилиб айтганда, “Президент Мурожаатномаси” институти нафақат ислохотларни амалга ошириш воситаси, балки депутатлик тузилмаларининг ҳам Ватан тараққиётига хизмат қилиш асосларини мустақамламоқда.

САРҲИСОБ

Жаҳон тажрибасидан маълумки, сиёсий партиялар ўртасидаги соғлом ва кучли рақобат, муайян қатлам манфаатларини ҳимоя қилишда уларнинг мақбул таклифлари, ишлаб чиққан дастурлари нафақат партия, балки мамлакат келажagini белгилашда ҳам катта аҳамият касб этган. Буни сиёсий кучнинг раҳбарларигина эмас, балки энг куйи ташкилотга бўлган ҳодимлари тўлиқ англаб етишлари лозим.

Тадбиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати – Ўзбекистон Либерал-демократик партияси ҳам ўз дастур ва низомида белгиланган вазифаларни самарали амалга ошириш ҳамда электорат ишончини қозонишни муҳим деб билади. Бу борада етакчи кучнинг барча бўғинидаги

Акром АЛИМОВ, О'зЛиДеР Сиёсий Кенгаши Ижроия қўмитаси Сиёсий таълим ва депутатлик бирлашмалари билан ишлаш бўлими мудир

ЭЛЕКТОРАТ ОЛДИДА ҲИСОБДОРМИЗ

кадрлари зиммадаги масъулиятни бир дам ҳам унутгани йўқ. Сўзимиз исботи билан бўлсин. О'зЛиДеР Ижроия қўмитасининг биргина Сиёсий таълим ва депутатлик бирлашмалари билан ишлаш бўлими томонидан айни йўналишда ўтган йил давомида олиб борилган ишларга бир қур, танқидий-таҳлилий назар ташлайлик.

Президентимиз Олий Мажлис ва халқимизга йўллаган Мурожаатномасида парламент вакиллари вазирлар фаолиятини фақат танқид қилиш билан чекланмасдан, уларга қайси йўналишда ёки ҳудудда иш яхши кетмаётганини кўрсатиши, камчиликлар бўйича жойига чиқиб, аҳоли фикрини ўрганиб, биргаликда ечим топишлари лозимлигини таъкидлаганди. Қайд этиш жоиз, 2022 йил давомида О'зЛиДеРнинг Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракцияси ва Халқ депутатлари маҳаллий кенгашларидаги депутатлик гуруҳларида жами 2 336 нафар депутат фаолият олиб борди. Шундан, 51 нафари Олий Мажлис, 285 нафари Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси, Тошкент шаҳри ва вилоятлар кенгашлари, 2 000 нафари туман ва шаҳар кенгашлари депутатларидир.

О'зЛиДеР фракцияси ташаббуси асосида қонунлар, давлат дастурлари ижроси, шунингдек, ҳудудлардаги ўрганишлар давомида аниқланган тизимли камчилик ва муаммоларни ҳал этиш мақсадида парламент эшитиш ҳамда ҳукумат соати ўтказилган, 6 та қонун лойиҳаси (ҳамташбўслиқда) Қонунчилик палатаси муҳокамага киритилди. Фракция аъзолари мунтазам равишда ҳудудларга чиқиб, сайловчилари ва тадбиркорлик субъектлари билан мунтазам равишда мулоқотда бўлди. Уларни қийнаётган долзарб муаммолар ечимига қаратилган 42 та парламент назорати тадбирларини ўтказиш учун таклифлар ишлаб чиқилиб, тегишли жойларга 142 та депутат сўрови юборилди. Уларга бириктирилган 50 нафар депутат ёрдамчилари ҳам самарали ишларга бош бўлишди: аҳолидан тушган 17 100 та мурожаатнинг 71 фоизи ижобий ҳал этилиб, қолганлари ўрганиш жараёнида.

Халқ депутатлари маҳаллий кенгашларида партия депутатлик гуруҳлари аъзолари ҳам фаоллик кўрсатди. Улар томонидан ҳудудий ижро органлари раҳбарларига юборилган жами 13 339 та депутатлик сўровининг 85 фоизи ижобий ҳал бўлди. Қолганлари бўйича ҳудудий ижро органлари раҳбарларининг ахборотларини эшитишга қарор қилинган.

Қайд этилган даврда депутатлик гуруҳлари томонидан ўтказилган йиғилишларда 2 469 марта ҳудудий ижро органлари раҳбарларининг ахборотлари тингланган ва бу эшитилган 84 фоиз масала ҳал этилган. Кўриниб турибдики, партия депутатлик гуруҳлари томонидан саломқили ишлар амалга оширилган бўлса-да, хотиржам бўлиб қолиш эмас, ўз фаолиятимизга янада танқидий ёндашшда давом этишимиз керак.

Савол туғилади, хўш партия фаоллари, депутатлик гуруҳи аъзолари ўрганган масалалар юзасидан қабул қилинган қарорларнинг амалий натижаси қандай бўлди, улар ижроси устидан жамоатчилик назорати ўрнатилди? Афсуски, кўп ҳолатларда жойлардаги аҳоли тўлиқ ўзгармади, партия ташкилот, депутатлик гуруҳлари аҳоли эътибори ва ишончига тўлиқ кира олмади. Ҳудудлар туғул, пойтахтимиз Тошкент шаҳрида ҳам долзарб муаммолар, жумладан аҳолига коммунал, транспорт хизматлар кўрсатиш, газ, электр, ичимлик суви таъминоти, касалхоналардаги шарт-шароитлари яхшилаш, сифатсиз дорилар сотилиши ва улар билан

боғлиқ болалар ўлими, талабалар ётоқхона билан таъминланиши, фермерларнинг топириган маҳсулотни учун кластерлар билан ҳисоб-китобларидаги узилишлар, бозорларда айрим озиқ-овқат маҳсулотлари нархларининг кескин ошишининг олдини олиш каби ишларда қонуний ваколатлардан фойдаланяпмизми?

Фракцияси иштирокида яратилган қонун лойиҳалари дастлаб куйида – бошланғич ташкилотлар ва депутатлик гуруҳларида доимий муҳокамадан ўтказилаяптими? Қонун ижодкорлиги бўйича уларнинг таклиф ва мулоҳазалари инobatта олинаяптими? Ҳудудлардан сайланган депутатлар ҳам ўз ҳудудларидаги аҳоли манфаатига тааллуқли масалаларда муқоабил қарор лойиҳаларини тайёрлаб сессияга киритаяптими?

Тан олий лозимки, аксарият ҳолларда партиянинг дастурий мақсадлари нуқтаи назардан бирон-бир жиддий мунозара ва таҳлил амалга оширилмасдан, ижро ҳоқимлари раҳбарларини тўлалигича қўллаб-қувватланмоқда. Масалан, юқорида қайд этилганидек, 2022 йилда Халқ депутатлари маҳаллий кенгашларидаги О'зЛиДеР депутатлик гуруҳлари ўтказган йиғилишларда 2 469 марта ҳудудий ижро органлари раҳбарларининг ахборотлари эшитилган. Шундан бор-йўғи 24,4 фоиз масалалар Халқ депутатлари маҳаллий (вилоят, туман ва шаҳар) кенгашлари сессиялари ва доимий комиссиялар кун тартибига киритилган, холос. Бу ҳолатга шаҳар, туман депутатлик гуруҳлари аҳолини қийнаётган масалаларни халқ депутатлари кенгаши сессиясига муҳокамага олиб чиқишга кучи йўқлиги, "тиши ўтмаслиги" ёки кенгашлар котибияти партия депутатлик гуруҳлари қарорларини менсимаслиги деб қараш мумкин.

Аччиқ бўлса-да, айтиш лозим, хозирги кунда электорат эмас, фақат туман (шаҳар) халқ депутатлари депутатлари депутатлар кўтарган масалаларни сессияга ёки доимий комиссиялар муҳокамагарига киритиш ёки киритмаслик ваколатига эга бўлиб, партия депутатлик гуруҳлари фаолиятини баҳоловчи бўғинга айланиб қолмоқда. Шу тарзда, депутатлик гуруҳлари ўз мажлисларида аҳоли муаммоларини ўрганиш ва сессияга олиб чиқиш учун тегишли қарор қабул қилганда ҳам туман, шаҳар кенгашлари сессиясига ушбу масалаларни олиб чиқолмай, оқибатда электорат олдидаги мавқеини сусайтирмоқда.

Хуллас, ривожланган демократик мамлакатлар тажрибасидан келиб чиқиб, жамият ва давлат бошқарув тизими айрим раҳбарларнинг субъектив нуқтаи назарига, содда қилиб айтганда, уларнинг қош-қовоғига қараб эмас, аксинча, мустаҳкам ҳуқуқий механизмга эга бўлган институтлар фаолияти орқали амалга оширилиши зарур. Бу эса Тараққиёт стратегиясида белгиланганидек, Халқ депутатлари маҳаллий кенгашлари ҳамда қокимларнинг ваколатларини аниқ белгилашга оид қонуний асосларни яратишни долзарб аҳамият эга эканлигини ва ушбу жараёни тезлаштириш лозимлигини аниқлатади. Халқ вакили – депутатлар ўз нуқтаи назари, партиявий позициясига эга бўлмаса, оддий одамлардан нимани куттиш мумкин?

Таъкидлаймики, юртимиздаги ислохотлар бош мезони "инсон – жамият – давлат" деган янги тамойил асосида ташкил этилади. Келгуси беш йил учун устувор йўналишларни белгилаб олар эканми, ўтган даврда эришган ютуқларимиз билан бирга, йўл қўйилган хато ва камчиликларни ҳам танқидий нуқтаи назардан чуқур таҳлил қилишимиз лозим. Зеро, Тараққиёт стратегиясини амалга оширишда халқ вакиллари бўлган сен-

тор ва депутатлар алоҳида муҳим ўрин тутди. Бу борада парламентдаги фракциямиз томонидан мамлакатимиз бўйича мурожаатлар билан ишлаш ҳолати назоратга олинмоқда. Янги Ўзбекистоннинг 2022–2026 йилларга мўлжалланган Тараққиёт стратегияси ва уни 2022 йилда амалга оширишга оид давлат дастури ижроси юзасидан жамоатчилик ва депутатлик назоратини олиб бориш мақсадида О'зЛиДеР фракцияси ва Сиёсий Кенгаши Ижроия Қўмитаси ҳамкорлигида 21 та ишчи гуруҳлари ташкил этилган эди. Ўтган давр мобайнида ишчи гуруҳлари томонидан жойига чиққан ҳолда дастурнинг ҳар бир мақсади ижроси юзасидан масъул вазирлик ва идора раҳбарларининг ахборотлари эшитилиб, мавжуд тизимли муаммолар ечими тегишли таклифлар ишлаб чиқилган. Масъул раҳбарлар билан биргаликда йирик лойиҳаларни жойига чиққан ҳолда белгиланган мuddатларда амалга оширилиши юзасидан муҳокама қилинган.

Айтиш жоизки, сўнгги янгиликлар нафаси ҳар бир соҳа ва тармоқ, шаҳар ва туман, қишлоқ ва маҳаллага кириб борди. Бу борада, айниқса, "Обод қишлоқ", "Обод маҳалла", "Беш муҳим ташаббус", "Ҳар бир оила – тадбиркор", "Ешлар – келажгимиз" каби дастурлар ижобий натижа берди. Ўз навбатида, барқарор ривожланишимизни таъминлаш бўйича жуда кўп муҳим масалалар ечимини кутмоқда. Масалан, ишсизликни камайтириш, тадбиркорликни ривожлантириш, озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш, аҳолини ичимлик суви билан таъминлаш, камбағалликни қисқартириш, ижтимоий-иқтисодий ислохотларни жадаллаштириш каби кўплаб вазифалар борки, буларнинг барчасида партиямиз ўзининг фаол иштирокини таъминлаш ва электорат манфаатига хизмат қилиши лозим.

Давлат дастурининг ҳудудий лойиҳалари ижроси юзасидан "Депутат ва тадбиркор мулоқот форуми", "Ҳудудларда инвестицион лойиҳаларни сифатли ва самарали амалга ошириш", "О'зЛиДеР пресс-клуби", "Депутат ва ёшлар очик мулоқоти", "Бир депутат 100 аёлга кўмакчи" лойиҳаларида ҳам самарали ҳамкорлик олиб борилган. Жумладан, "Депутат ва тадбиркор мулоқот форуми" лойиҳаси доирасида партия фракцияси ҳамда маҳаллий кенгашлардаги депутатлик гуруҳи аъзолари томонидан аҳоли бандлигини таъминлаш, тадбиркорлик фаолиятини тўсиқ бўлаётган муаммоларни туман, вилоят, республика миқёсида муҳокама этиш, уларнинг ечимига қаратилган чора-тадбирларни белгилаш мақсадида ҳудудларда оз эмас, 243 марта мулоқот форумлари ўтказилган. Ўтган йил давомида бевосита депутатларнинг иштироки ва кўмаги билан умумий қиймати 410 млн. 710 минг АҚШ доллари миқдоридида 579 та инвестицион лойиҳалар амалга оширилгани натижасида 23 815 та янги иш ўрни яратилишига муваффақ бўлинган. Ушбу лойиҳалар асосан қишлоқ хўжалиги, озиқ-овқат, тўқимачилик сонаоти ҳамда хизмат кўрсатиш соҳалари ҳисобига тўғри келади.

Амалиётни назариясиз тасаввур қилиб бўлмайди. Шу ўринда партиянинг Сиёсий таълим маркази томонидан ҳодимлар ва партия фаоллари иштирокида ўтказилган қатор тадбирларни ҳам алоҳида таъкидлаш лозим. Чунки назарий ва ғоявий жиҳатдан мустаҳкам таянчга эга бўлмаган сиёсий куч ўзининг дастурий ва стратегик мақсадларини амалга оширишда, халқ билан мулоқотга киришишда, асосийси, кенг электоратга эга бўлишда бу каби ўқувлар катта аҳамиятга эгадир.

Янги Ўзбекистонда Янги Институт Дадил Қадамлар билан Одимламоқда

ПРЕЗИДЕНТИМИЗНИНГ 2022 ЙИЛ 21 ИЮНДАГИ "ПЕДАГОГИК ТАЪЛИМ СИФАТИНИ ОШИРИШ ВА ПЕДАГОГ КАДРЛАР ТАЙЁРЛОВЧИ ОЛИЙ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИ ФАОЛИЯТИНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ Тўғрисида"ГИ ҚАРОРИГА АСОСАН УРГАНЧ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ ПЕДАГОГИКА ТАЪЛИМ СОҲАСИНИНГ БАКАЛАВРИАТ ТАЪЛИМ Йўналиши ВА МАГИСТРАТУРА МУТАХАССИСЛИКЛАРИ НЕГИЗИДА УРГАНЧ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ ТАШКИЛ ЭТИЛГАНИ РЕСПУБЛИКА МИҚЁСИДА ВА ҚОЛАВЕРСА, ХОРАЗМ АҲЛИ УЧУН ҲАМ ҲОЯТ ҚУВОНЧЛИ ВОҚЕА Бўлди.

Жуманазар ЯРМЕТОВ, Урганч давлат педагогика институти ректори в.в.б., физика-математика фанлари номзоди, доцент

2022/2023 ўқув йилида Урганч давлат университети-нинг педагогика таълим соҳасининг бакалаврият таълим йўналишлари ва уларнинг негизидидаги тегишли магистратура мутахассисликлари бўйича қабул қилинган талабалар ўқишларини тегишлилиги бўйича Урганч давлат педагогика институтида бошладилар.

Бугунги кунда муассасада педагогика, мактабгача таълим, бошланғич таълим, тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси, мусиқа таълими, ўзбек тили ва адабиёти, ўзга тили гуруҳларда рус тили, хорижий тил ва адабиёти: инглиз тили, миллий ғоя, маънавий асослари ва ҳуқуқ таълими, жисмоний маданият, технологик таълим каби бакалаврият таълим йўналишлари мавжуд.

Ушбу йўналишлар бўйича институтининг кундузги ва сиртки таълим шаклига қабул квотасида белгиланганидан икки баробардан кўпроқ талабалар қабул қилинди.

Институтида педагогика назарияси ва тарихи (фаолият тури бўйича), таълим ва тарбия назарияси ва методи-

иш фаолияти билан биргаликда докторантурада ҳам илмий изланиш олиб бормоқда.

Филология ва санъат факультети умумий филология кафедраси мудир Нодира Рўзметованин Америк кенгаши ташкилотининг ФЕП (факультетни ривожлантириш программаси) грантининг соҳибаси бўлгани ҳам халқроқ ҳамкорлик истиқболига дечоба бўлди, десак адашмаймиз. Ушбу дастур бўйича Н. Рўзметова шу йил январь-май ойларида АҚШнинг Веминг университетидида малака ошириб қайтади.

каси (мактабгача таълим), таълим ва тарбия назарияси ва методикаси (бошланғич таълим), муҳандислик графикаси ва дизайн назарияси, мусиқа таълими ва санъат, жисмоний тарбия ва спорт машғулотлари назарияси ва методикаси, таълим ва тарбия назарияси ва методикаси (технологик таълим) бўйича магистратура мутахассислари тайёрланади.

Янги ташкил этилганига қарамай, институти халқроқ майдонда дадил қилиб бормоқда ва бир қанча хорижий университетлар билан ҳамкорликни йўлга қўйди. Жумладан, Корейнинг Донгжин, Малайзиянинг Кебансанг, Россиянинг

Урганч давлат педагогика институтида кураш бўйича жаҳон чемпионати совриндорларининг, Ёзги биатлон ҳамда ўзбек жаңг санъати бўйича Осие чемпионларининг, гандбол ва оғир атлетика бўйича Ўзбекистон чемпионларининг таълим олиши, айниқса, ўтган йилнинг 14–26 ноябрь кунлари Испанияда бўлиб ўтган жаҳон чемпионатида педагогика факультети жисмоний маданият йўналиши талабаси Олтиной Сотимбоевнинг бокс бўйича иккинчи ўринни эгаллагани барчамизни қувонтирди.

Дарвоқе, янги ўқув йилидан бошлаб институтида бакалаврият шаклига тарих, география ва иқтисодий билим

А.С. Пушкин номидаги Ленинград давлат университети, Озарбойжоннинг Озарбойжон университети билан ўзаро алоқалар янада мустаҳкамланмоқда. Халқроқ ҳамкорлар институти келажагига юксак ишонч билдирмоқда ва илмий, ўқув, маънавий-маърифий жабҳаларда ҳамкорликка тайёр.

Масканд ҳозир 2 та факультет ва 5 та кафедра мавжуд бўлиб, уларда 60 дан зиёд профессор-ўқитувчи фаолият олиб бормоқда. Шулардан 1 нафари профессор, 14 нафари фан номзоди, 13 нафари катта ўқитувчи, 23 нафари стажёр-ўқитувчи ҳисобланади ҳамда 7 нафари ўқитувчи

асослари, математика ва информатика, физика ва астрономия, сиртки таълим шаклига тарих, миллий ғоя, маънавий асослари ва ҳуқуқ таълими йўналишлари қўшилиши режалаштирилмоқда.

Ҳа, ҳар қандай узоқ йўл биринчи қадамни қўйишдан бошланади. Институти жамоаси таълим-тарбия соҳасида юксак чўққиларни кўзлаган ва шу йўлда меҳнат қилишдан, изланишдан толмайди.

ЁШЛАР ПАРЛАМЕНТИ ОЛТИН ЗАХИРА БЎЛА ОЛАДИМИ?

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ҳузуридаги Ёшлар парламенти аъзоларини сайлаш тартиби тўғрисидаги Низом тасдиқланганидан кўпчилик хабардор. Мазкур Низом Тadbirkorлар ва ишбилармонлар ҳаракати – Ўзбекистон Либерал-демократик партиясидан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ҳузуридаги Ёшлар парламенти аъзоларини сайлаш тартибини белгилайди.

Айни пайтда ҳудудий ҳамда туман шаҳар кенгашлари томонидан ҳам сайловни ташкил этиш ва ўтказиш мақсадида ташкилий қўмита тузилди, чора-тадбирлар ишлаб чиқилди. Унга кўра сайлов икки ярим йилда 1 маротаба 3 босқичда ўтказилади.

1-босқич: тегишли округдаги туманларда саралаш босқичи (23 январь – 6 февраль оралиғида);

2-босқич: партиянинг вилоят кенгашидаги босқичи (6 – 15 февраль оралиғида);

3-босқич: якуний (республика) босқичи (15 – 22 февраль оралиғида).

ЙЎЛ БЕРИНГ, ВОРИСЛАР КЕЛЯПТИ

Рустам ПОШШАЕВ,
O'zLiDeP Ташкилий-партиявий ишлар бўлими мудир

Низомга кўра, ҳудудий кенгашлар томонидан ташкилий қўмита ва ҳакамлар ҳайъати тузилди. Улар таркибига 5-7 нафардан ёшлар ва тadbirkorлик масалалари бўйича ўринбосарлар, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депутатлари, ҳалқ депутатлари маҳаллий кенгаши депутатлари, жамоатчилик ташкилотли вакиллари ҳамда партия аппарати ходимлари киритилди.

Бундан мақсад – ёшларни қонун ижодкорлиги фаолиятига кенг жалб этиш, сайлов ёшларнинг ҳуқуқий ва сиёсий билимлари, онги ва маданиятини юксалтириш, уларни Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва амалдаги бошқа қонун ҳужжатларига ҳурмат руҳида тарбиялаш, ёшларда парламент фаолиятига дахлдорлик туйғусини шакллантириш, уларда эркин фикрлаш қобилияти ва нутқ маданиятини ўстириш, фаол фуқаролик позициясини янада мустаҳкамлаш, парламентда партия электорати манфаатларини ҳимоя қилиш, партия дастурий мақсад ва вазифаларини тарғиб қилиш, эркин фикрлайдиган, замонавий билим ва касб-хунарга эга, миллий ва умуминсоний қадриятларга ҳурмат билан муносабатда бўладиган ёшларни мамлакатимиздаги сиёсий жараёнларга кенг жалб этиш, йигит ва қизларнинг ҳуқуқий маданиятини ошириш орқали ватанга, ўз халқига садоқат туйғусини шакллантиришдан иборат.

Ҳакамлар ҳайъатига ушбу босқичдаги саралаш жараёнида энг фаол номзодларни партия Сиёсий Кенгаши Ижроия қўмитаси ҳузуридаги ҳакамлар ҳайъатига тақдим этиши бўйича тушунча ва кўрсатмалар берилди. Ҳайъат ушбу Низом бўйича номзодларни кўриб чиқиб, якуний қарор қабул қилиши каби юксак масъулият юклагани кўрсатиб ўтилди.

Албатта, юртимизда ҳали кашф қилинмаган, ўз иқтидорини юрт равнақи йўлида сафарбар қилишга тайёр миллионлаб ёшлар бисёр. Уларни катта куч сифатида бирлаштиришдек эзгу мақсад бизни юқоридagi каби ташаббусларни амалга оширишга ундайди.

ИШОНЧНИ ОҚЛАШ КЕРАК

Сардор МАРИПОВ,
O'zLiDeP Партия дастурий кўрсатмаларини ишлаб чиқиш ва мафқуравий ишлар бўлими мудир

Мазкур жараён бошланиши муносабати билан O'zLiDeP Сиёсий Кенгаши Ижроия қўмитасида йиғилиш ўтказилиб, сайловга доир аниқ вазифалар белгилаб олинди.

Мажлисида Ёшлар парламенти аъзоларини сайлаш тартиби тўғрисидаги партия низомини ҳам тасдиқланди. Ёшлар парламентидаги бўлажак вакилларимиз ўз саъй-ҳаракатлари билан партиямиз нуфузини янада юксалтира оладиган, мустақил фикрлайдиган ва ҳаётга теран қарайдиган, Ватанимиз тақдирини ва келажаги учун масъулиятни ўз зиммасига олишга қодир, фидойи ва изланувчан, иқтидорли шахслар бўлмоғи даркор. Зарур билим ва кўникмалар партиянинг турли бўғиндаги ташкилотлари томонидан ўтказилган тadbirkorлар, ўқувларда иштирок этиш асносида сайқалланади. “Ёшлар билан” “Ватанимиз равнақига менинг ҳиссам”, “Ёш ҳуқуқшунос”, “Парламентда менинг ўрни”, “Депутат ва ёшлар”, “Ҳоким ва ёшлар”, “Тенгдошман”, “O'zLiDeP ёшларга кўмақдош”, “Айти революшн”, “Бизнес тур” ва партия “Ёшлар қаноти”нинг бошқа 20 дан зиёд лойиҳалари, танловлари, акцияларининг ҳаммасида бўлмасам, аксариятида бевосита қатнашаётгани айни мuddаодир. Шу ўринда қайд этиш зарурки, O'zLiDeP дастурий вазифалари амалга оширилишига ёрдам бериш, тарғибот-ташвиқот қила олиши учун ёш сафдошларимиз партия устави, ҳаракат дастури, сайловолди дастурини ҳам яхши билиши зарур. Партиямиз сафларида ана шундай – ҳар жиҳатдан етук, баркамол ёшлар жуда кўп. Муносиблар орасидан энг муносибларининг саралаш олиниши, Ёшлар парламентида аъзо этиб сайланиши партия манфаати янада кенгрок ифодаланиши, дастурий вазифаларимиз самарали ижро этилишига катта имкониятлар яратди.

БУ ШУНЧАКИ САЙЛОВ ЭМАС

Жамшид ЖАЛОЛОВ,
O'zLiDeP Ёшлар билан ишлаш бўлими мудир

Сайлов жараёнининг иккинчи босқичида Тadbirkorлар ва ишбилармонлар ҳаракати – Ўзбекистон Либерал-демократик партиясидан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ҳузуридаги Ёшлар парламенти аъзолик учун номзодларнинг қонунчилик соҳасидаги билим ва тажрибаси аниқланади.

Этибор беринг, бунда номзоднинг давлат бошқаруви асослари, фуқаролик қонунчилиги, меҳнат ва аҳолининг бандлиги тўғрисидаги, тadbirkorлик ва ҳўжалик фаолияти бўйича ва шу каби қонунчилик соҳаларини билиш даражаси, шу билан бирга, қонунчиликни такомиллаштириш бўйича асосланган тақлифлари ҳам баҳоланади.

Бу мезонлар-талабларга жавоб берадиган, мос келадиган номзодлар сараланиши, сайланиши партиямиз нуфузи янада ошиши ва Ёшлар парламенти шунчаки тузилма сифатида эмас, балки навқирон авлодни жамиятнинг сиёсий фаол қатламига айлантиришга хизмат қилиши шубҳасиз.

УЛАР САРАЛАНАДИ, САЙЛАНАДИ

Дилрабо САЙДУЛЛАЕВА,
O'zLiDeP Сиёсий Кенгаши Ижроия қўмитаси масъул ходим

Ёшлар парламенти ташкил этилиши жуда тўғри, ўринли иш бўлди. Бунинг баъзи кўринишлари халқро тажрибада ҳам мавжуд. Масалан, 2012 йили Лондон шахрида бўлганда ОАВда ёшларнинг нафақат ижтимоий масалалардаги фикрлари, балки сиёсий қарашлари ҳам бериб берилишига, бу чиқишларга “ёшлар фикри” дея катта этибор қаратилишига гувоҳ бўлганман.

Мана салкам уч йилдирки, Ўзбекистонда сиёсий жараёнларда ёшларнинг нафақат иштироки, балки уларнинг шахсий қарашлари, фикрлари эшитилмоқда. Албатта, ўринли вазиятларда навқирон авлод билан ҳамфикр бўлган давлат албатта катта натижа ва марраларга эришади.

Ёшлар парламентининг мақсадлари белгиланган. Йигит-қизлар ана шу эзгу ниетлар йўлида сараланиб, изланса, итилса, келгусида маҳалласи, тумани, вилояти ва мамлакат корига ярайдиган, барча учун фойдали фикрни умумлаштириб, журъат этиб айта оладиган, сиёсий онги ва билими юқори, турли қонунларни қабул қилиш жараёнларида халқ манфаати учун курашадиган номзодлар шаклланиб боради ва яқин келажакда, ўйлайманки, олтин депутатлик захираси юзага келади.

ҲАММА БИЛИШИ ШАРТ

“JOB OFFER” ЁХУД ИШГА МАРҲАМАТ!

Замон шиддати, ижтимоий-иқтисодий муносабатлардаги такомиллашув айрим ҳужжатларга вақт ўтиши билан ўзгартишлар киритишга эҳтиёж туғдириши табиий жараён, албатта. Бунда амалдаги қонунларнинг асосий тамойиллари сақлангани ҳолда давр талабига жавоб бермай қолган моддаларидаги меъёрлар янгиланади. Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат кодекси ҳусусида ҳам худди шундай фикр билдириш мумкин.

Маълумки, илгариги (ҳозирча амалдаги) кодекс 1995 йил 21 декабрда қабул қилиниб, 1996 йилнинг 1 апрелида кучга кирган эди. Умуман олганда, 16 боб ва 294 моддадан иборат мазкур ҳужжат чорак аср муҳим ҳуқуқий асос сифатида жамият ривожига муносиб хизмат қилди. Лекин меҳнат бозорининг ҳам шаклан, ҳам моҳиятан тамомиллаш босқичи қадам қўйиши ана шу ҳужжатни жиддий таҳрир қилиш заруратини юзага келтирди.

Янги таҳрирдаги кодекс 34 боб ва 581 моддани қамраб олган бўлиб, 2022 йилнинг 28 октябрида қабул қилинди. Аммо у орадан ярим йил ўтгач, яъни 2023 йилнинг 30 апрелидан кучга кириши белгилаб қўйилган. Ҳар томонлама такомиллаштирилган Меҳнат кодексида амалдаги таҳрирдан фарқли равишда мажбурий меҳнатни таққиллаш, ходимнинг ҳуқуқий ҳолати ёмонлашишига йўл қўйилмаслиги, давлат эҳтиёжманд аҳолини ишга жойлаш бўйича қўшимча кафолатларни таъминлаши каби жиҳатлар асосий принциплар қаторидан ўрин олган.

Қўйидаги аниқ мисоллар ҳам сўзимизнинг исботи бўлиши мумкин. Хусусан, унда биринчи марта уй шароитида, масофадан туриб, тўлиқ бўлмаган иш кунида, ўриндош сифатида, жисмоний шахслар томонидан ишга ёлланган ва хусусий тadbirkorлик субъектлари сингари маълум бир тоифадаги ишчилар учун меҳнатни тартибга солиш қоидалари киратиб қўйилган. Бундан ташқари, ҳужжатда меҳнат қонунчилигининг мақсади ходимлар, иш берувчилар ва давлат манфаатларининг мутаносиблигини таъминлаш ҳамда уйғунлаштириш асосида индивидуал меҳнат ва улар билан бевосита боғлиқ бўлган жамоат муносабатларини тартибга солишдан иборатлиги алоҳида акс эттирилган.

Янги кодексда ходимнинг асосий меҳнат ҳуқуқлари янада мустаҳкамланиб, сезиларли даражада кенгайтирилди ва тўлдирилди. Амалдаги таҳрирда бундай норма мав-

Ақром АБДУРАИМОВ,
Жиззах вилояти Зарбдор тумани адлия бўлими бош юристконсулти

жуд эмас. Шунингдек, кодекс ижтимоий шерикликка – яқна тартибдаги меҳнат ва улар билан бевосита боғлиқ бошқа жамоат муносабатларини тартибга солишчи масалалар бўйича ходимлар, иш берувчилар ва давлат манфаатларини мувофиқлаштиришни таъминлашга қаратилган алоҳида бўлими ўз ичига олган. Маълумот учун таъқидлаш жоизки, меҳнат соҳасидаги ижтимоий шериклик органлари тизими бошлангич, ҳудудий, тармок ва республика даражасида тузилган ижтимоий-меҳнат масалалари бўйича комиссиялар томонидан тузилади.

Янги Меҳнат кодексида ходимлар, иш берувчиларнинг ваколатли республика вакиллари ва Вазирлар Маҳкамаси ўртасида тузиладиган Бош жамоа шартномасининг мақоми оширилди ва кўлами кенгайтирилди. “Ижтимоий-меҳнат масалалари бўйича комиссиялар”нинг қонунчилик тушунчаси аниқ-тиниқ белгилаб қўйилди.

Кодекснинг янги таҳририда иш берувчининг ходимга унинг меҳнат фаолияти ва ушбу ташкилотдаги тажрибаси ҳақида маълумот бериш мажбурияти киритилган. Ходим ушбу маълумотларни олишда танлаш, яъни уни электрон тарзда ёки қоғоз ҳужжат шаклида олиш ҳуқуқига эга.

Янги кодексда ишчиларни оммавий ишдан бўшатиш ҳолатлари бўйича кафолатлар ҳам назарда тутилган. Бунда, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари ишчиларни олти ойгача оммавий ишдан бўшатиш тўғрисидаги қарорларни бир вақтнинг ўзида иш берувчига ушбу кечикиш натижасида етказилган зарарни қисман ёки тўлиқ қоплаш билан тўхтатиб туриши мумкин.

Баъзида ходимлар “Job offer” ўзи нима, ундан қандай фойдаланилади, қабилидаги саволлар беришарди. Энди бунга ўрин қолмади ҳисоб. Чунки ишга тақлиф этиш билан боғлиқ хатти-ҳаракатлар ҳам биз сўз юритаётган ҳужжатда аниқ тартибга солинди.

Агар иш берувчи жисмоний шахсга ишга тақлифнома юборган бўлса ва унда мuddат кўрсатилмаган бўлса, тақлифнома юборилган санадан бошлаб 1 ой ичида уни ишга қабул қилишни рад этишга ҳақли эмас. Тақлифнома деганда иш берувчининг ушбу шахс билан меҳнат шартномасини тузишга розилигининг бевосита, аниқ ифодаси тушунилади. Тақлифнома иш берувчининг тегишли ваколатли мансабдор шахси томонидан ёзма ёки электрон шаклда юборилиши мумкин.

Янги кодексда, шунингдек, ходимнинг шахсий маълумотларини қайта ишлашга қўйилмаган умумий талаблар ва уларни ҳимоя қилиш кафолатлари белгиланган бўлиб, бундай маълумотларини сақлаш, улардан фойдаланиш ва узатиш тартиби ва мазкур тартибни бузишнинг ҳуқуқий оқибатлари ифодаланган.

Иш кунини бўлмаган байрам кунларни тартибга солишчи модда ҳам тўлдирилди. Бундай кунлар рўйхатидан ташқари, агар иш кунини бўлмаган байрам кунини дам олиш кунига тўғри келса, дам олиш кунини байрамдан кейинги иш кунига ўтказилишини белгилловчи қўшимча киритилди. Алоҳида параграф масофавий ишчилар меҳнати каби янги турдаги меҳнатни тартибга солишнинг ўзига хос хусусиятларига бағишланган. Масалан, масофавий меҳнат тушунчаси сифатида ходим томонидан шартномада белгиланган меҳнат функциясини иш берувчи жойлашган жойдан, стационар иш жойидан, худуддан ёки объектдан ташқарида, бевосита ёки бивосита иш берувчининг назорати остида меҳнат функциясини бажариш ва иш бажарилиши билан боғлиқ масалалар бўйича иш берувчи ва ходим ўртасидаги ўзаро

муносабатларни амалга ошириш учун ахборот ва телекоммуникация тармоклари, шу жумладан, интернетдан фойдаланиш келтирилган.

Йиллик асосий энг кам меҳнат таътилининг янги давомийлиги йигирма бир календарь кунли белгиланди. Битта ташкилот ёки тармокдаги қар беш йиллик иш учун ходимга икки календарь кунлик, лекин жами саккиз календарь кундан ортиқ бўлмаган йиллик қўшимча таътил берилади. Кези келганда, яқна тартибдаги меҳнат низоларини кўриб чиқишда адлия органларига судларга мурожаат қилиш имконияти яратилгани билан боғлиқ норма киритилганини ҳам айтиб ўтиш жоиз. Амалдаги ҳужжатда бундай меъёр ҳуқуқий жиҳатдан мустаҳкамланмаган эди.

Янги Меҳнат кодексининг ўзига хос жиҳати шундаки, унда муносабатларни тартибга солиш масаласи Ўзбекистон томонидан ратификация қилинган Халқаро меҳнат ташкилоти (ХМТ) конвенцияларига асосланган.

Жиззах вилоятининг Зарбдор туманида жойлашган корхона ва муассасаларда мазкур ҳужжатнинг тарғиботи бағишлаб ташкил этилаётган очик мулоқот ва учрашуларда юқорида тилга олинган жиҳатларга алоҳида этибор қаратилди. Чунки қонун қабул қилиниши бу амалга оширилиши лозим бўлган ишларнинг ярми дегани. Қолган ярми бевосита ҳужжатнинг ҳаётдаги ижросига бориб тақалади. Ижро сифатини таъминлаш жараёни эса қонуннинг мазмун-моҳиятини каттао кичик бирдек билиб олишдан бошланади.

Хулоса ўрнида, Ягона миллий меҳнат тизими — my.mehnat.uz электрон дастури vacancy.args.uz платформаси билан интеграция қилинганлигини айтиб ўтиш жоиз. Эндиликда кадрларга оид иш юритув ҳужжатлари электрон рақамли имзо билан тасдиқланган ҳолда фақат шу тизим орқали электрон шаклда қабул қилинади ва юритилади. Ушбу электрон тизим 2023 йилнинг 1 январидан барча давлат органлари ва ташкилотларида, шу жумладан, маҳаллий ҳокимликларда жорий этилмоқда. Бунинг натижасида барча идораларнинг инсон ресурсларини ривожлантириш бўлиналари вакант лавозимларни эълон қилишдан тортиб, ишга қабул қилиш натижалари бўйича ҳужжатларни расмийлаштиришга бўлган жараёнларни тўлиқ электрон тарзда амалга ошириш имконига эга бўлди.

Ходимлар давомати ва иш вақти ҳисоби табели, шунингдек, хизмат сафарни, меҳнат таътили, меҳнатга лаёқатсизлик даври электрон шаклда қайд этиб борилади. Ходимларнинг иш фаолияти самарадорлиги автоматик равишда баҳоланади. Кадрлар бўйича маълумотларнинг электрон архиви юритилади.

ОЙНА

РҲЙХАТЛАРДА НОМИ ЙҲҚЛАР...

ЁКИ ФАҚАТ БУГУНИ БИЛАН ЯШАШГА МАҲКУМЛАР ҲАСРАТИНИ КИМ ТИНГЛАЙДИ?

...КҲШНИМИЗНИНГ ҲҒЛИ КИШИН-ЁЗИН ЭРТА ТОНГДА САЛОМ БЕРГАНЧА ШОШИБ ИШГА ҲТАДИ. ҚҲЛИ ҲЕЧ ҚАЧОН ҚУРУҚ БҲЛМАЙДИ – БЕЛ Ё КЕТ-МОН КҲТАРГАН, Ё ҲРОҚ УШЛАГАН. КЕЧҚУРУНЛАРИ ЭСА ИШИДАН ҲОРҒИН ҚАЙТАДИ – СҲРАШИШГА МАЖОЛИ ЙҲҚ.

У бирор Ҳн йиллар бҲлдики, фермер хҲжалигида ишлайди. Йил-Ҳн икки ой елиб-югуриб, икки-уч бош қорамол асраб, оиласига чоғроқ иморат тиклади. Куни Ҳтиб турибди, қозони қайнапти, фарзандлари бҲй тортиб қолишяпти. У хорижда неча йиллар ишлаб, эскироқ бҲлса-да, энгил машина олган тенгқурларига ҳавас қилар, кҲнгида увов орузсиям бордир. Умирида бирор марта ташвишлардан ортиб саяхатга чиққанини ё санаторий-панаторийга борганини эслолмайман. Лекин яшапти! Жонини жабборга бериб...

...КҲшни қишлоққа келин бҲлиб тушган амакимнинг қизи Шаҳодат йил бошида кҲнгироқ қилиб қолди. Саломалик тугамай бир қоғ дәрдини тҲкиб солди:
– Оға, шу десангиз қийналиб кетдик. Касал Ҳғлимни да-волатай дейман – шифокорлар ҳар сафар бир метр қоғозга дори-дармон ёзиб беришади. Уларнинг барини олишга пул қани?”

– Унинг гапини бҲламан:
– Куёв қаерда? Уйдан чиқмай ётибдими? РҲзгорни эркак судраши керак!

Шаҳодатнинг нима учун кҲнгироқ қилаётгани маълум бҲлади:

– Ҳтган йили қишда Илҳом деган фермер қҲярда-қҲймай тракторини ҳайдашга рози қилди. Мавсумда бир тонна бҲғдой ва бҲғдойдан бҲшаган майдондан бир ярим гектар ерни шולי кҲчатлаш учун беришни ваъда қилибди. Шולי кҲчатлаш учун анчагина маблағ керак. Куёвнинг шуларни айтганда фермер “Ундай бҲлса Ҳзим акадиган шолининг хоҳлаган жойидан бир ярим гектарини Ҳриб оласан” дебди. Маслаҳатлашиб бу шартларга рози бҲлдик. Бир ярим гектар шולי камида Ҳн икки тонна ҳосил беради. Ундан камида олти-олти ярим тонна гуруч чиқади. Гуручнинг баҳоси маълум...

Синглимизнинг зорланишича, фермер Ҳз ваъдасида турмаган. Август ойида бир тонна бҲғдой Ҳрнига 3 миллион сҲм пул берган. Шולי пишиб этилгач эса тҲнини тамомила тексари кийган – даласига яқинлаштирмаган. Берган ваъдаси – лафзини эслатишганида эса “Иш ҳақингизга уч прицеп шולי бераман” деб яна ваъдани кҲюк қилган. Энди эса...

Синглим йиғлагудек бҲлиб:
– Кеча Ҳша одамнинг уйига бордим, Ҳғлимни даволатиш учун пул зарурлигини айтдим. Фермер пинагиниям бузмади, парвойи палак, мен боғдан келсам, у тоғдан келяпти.

“Кластерда 400 миллион сҲм оладиган пулим бор. Олган кунийёк сизлар билан ҳисоблашаман”, дейди оғзини тҲлдириб. Ваъда қилгани шолини эслатсам, гапни бошқа ёққа буради. Прокурорга ёзиб берамиз, деганимдан сҲнг кҲлимга бир миллион пул тутқазди, кечқурунга яна тҲққиз миллион сҲм толиб бераман, деди. Мана уч кун Ҳтди, бир тийин ҳам келтирмади...

“қатъий тартиб” бирор ярим йилча ҳам амалиётда бҲлмади. КҲпчилик фермерлар уч ойдаёқ маош учун пул тополмай қолишди. Гарчи Ҳша маош энг камдан ҳам кам – базавий ҳисоблаш миқдори даражасида бҲлса-да (сабаби, Ҳша даврда пахта тозалаш заводлари топширилган пахта пулини кейинги мавсумгача тҲлаши белгилаб қҲйилганди).

са 20 миллион сҲмча даромад топиши мумкин. Яна фермер бир тоннача бҲғдой ҳам берса... унда ёлланма ишчи ҳар ойда Ҳртача икки миллионча даромад олади. Шарти – иш берувчи адолатли, инсофли бҲлса. Лафзиди турса! Қишлоқ шариитида бу салмоқли даромад.

Аммо, лекин, бироқ умр дегани бир жойда қотган тош эмас. Ҳаётнинг аксар даври далада кечган ишчи, тракторчининг эртага қарилик нафақасига чиқши бор. РҲйхатларда йҲқ, оғзаки келишув билан ишлаган бечора энг пастдан паст пенсия эгаси бҲлади. Сабаби, пенсия жамғармасида бирор марта номи қайд қилинмаган. Вилоятда фаолият юритаётган минглаб фермер хҲжаликларининг аксариди шу ҳол. Энг катта фермер хҲжаликлариди ҳам рҲйхатларга номи тиркалганлар санокли. Қолганлари эса оғзаки ёлланганлар.

Ҳш, ҳақли савол туғилади: меҳнат қонунчилигини назорат қиладиган идоралар бу каби нохуш ҳолатларни билишмайдими? Менимча, билишади! Аммо бу каби “бош-оғрик” муаммолар хусусида сукут сақлашади кҲпинча. Минглаб фуқароларнинг бугуни ва эртанги тақдирини белгилайдиган ушбу жиддий масала ечими билан қайсидир ваколатли идоралар шуғулланиши керак-ку!

Яна синглимнинг арзу додига қайтаман: “Фермер кластердан пул ололмаяман, деб навбатдаги ваъдасини берапти. Ҳзи эса яқинда 240 миллион сҲмга чет элнинг энгил машинисини олди. Яна фермер хҲжалиги учун қанча-ям пулга Ҳроқ машиниси келтирди. Ҳар куни Ҳн марта янги машинада кҲчамиздан Ҳтади. Ҳалол ишлаган ҳақимизни сҲрасак... пул йҲқ дейди! Боламини доимий даволатишга оз пул кетмапти. Куёвнинг четга ишга кетаман деяпти. Нима қилайлик, оға?”

Каминанинг қҲлидан келгани – туман прокурори номига бир эрлик ариза ёзиб бериш бҲлди, холос. Ариза натижа берар – куёвимизнинг иш ҳақи ундирилар, аммо унга Ҳшаган – рҲйхатда йҲқлар сони мамлакат миқёсида неча минглаб бҲлса-чи?

...Ҳа, дарвоқе, икки-уч кун бҲлди, қҲшни йигит кҲринмай қолди.

Ҳтган йили фермер иш ҳақи учун берган бир гектар бҲғдойдан бҲшаган майдонни кимгадир олти миллион сҲмга сотганини эшитгандим. Сабаби, Ҳтган мавсумда бир сотих майдонга шולי кҲчатлаш 25 минг сҲмга чиқди. Бир гектар ерни кҲчатлатишга эса икки ярим миллион сҲм керак бҲлади. Бу ёқда минерал Ҳғитлар нархи осмонга сапчиган...

Ҳша олти миллион сҲм бола-чақаси ейиш-ичишига кетган. Фермерда ишлаш деса... бҲғдой пишигича яна беш ой вақт бор. Унгача рҲзгорини қандай боқади? Айтинг. СҲрасам, четга ишлашга кетибди...

РҲзимбой ҲАСАН,
“XXI asr” мухбири

Куёвимиз фермернинг “Т-80” русумли тракторини йил бҲйи ҳайдаган. Эҳши вақтида далада тунаган. Юз гектар майдонда пахта ва бҲғдой етиштирадиган фермер хҲжалигида тракторчиға дам олиш қайда дейсиз?

...Камина ҳам бир замонлар фермерлик нонини еганман – умри далада Ҳтган отам ва онам руҳларини шод қилай деганман-да. Эсимда, Ҳн беш йиллар олдин туман прокурори барча фермерларни йиғиб, ишчи ходимлар билан тузиладиган меҳнат шартномаси ҳақида тушунча берган. Айтганки: “Ҳар бир гектар пахта ва беш гектар бҲғдой парвариши учун бир кишини ишга оласизлар ва уларга тегишли тартибда маош ёзасизлар. Шартномани қонунларда белгиланган тартибда тузасизлар. Бу тартибни бузганларга чора қҲрилади!”

Прокурор айтган, тайинлаган, жазо билан қҲрқитган

Қийин-да! Айтайлик, 60 гектар майдонда пахта ва 40 гектарда бҲғдой етиштирадиган фермер камида 50 кишини рҲйхатга киритиши ва уларга иш ҳақи бериши керак! Ҳз навбатда, ҳар бир ходим иш ҳақидан солиқ тҲлаши, пенсия жамғармасига пул Ҳтказиши ҳам бор.

Прокурор тайинлаган “ишга олиш меъёрлари” (бу топшириқ тепадан келгандики, қонун назоратчиси столни муштраб гапирган)нинг умри узоққа чҲзилмади. Фермерлар синалган усулга қайтишди – ишчи ва тракторчини оғзаки ваъда билан ишга ёллайди, яъни уларга режани бажарса, бҲғдой ва бҲғдойдан бҲшаган майдонлардан ер беради.

БҲғдойдан бҲшаган майдонларда такрорий экин сифатида шולי кҲчатлаш тажрибаси воҳада бирор чорак асрки мҲл даромад манбаига айланган. Бир ярим гектар майдонга шולי кҲчатлаган мардум йил якунида нари бор-

АЖАБО!

МЕҲР ВА ҚАҲР ОРАСИ

КҲпчилик кҲргандир. Сурхондарёнинг Бойсун туманида шифокорни бир одам шарақлатиб солди: ҳимоясиз бечора врач гурсиллаб йиқилди. Қулоқ, оғзи-бурнидан қон отилиб, хушидан кетди...

Ҳозиргина кимгадир гапириб турган чинордай одам зарбнинг қаттиқлигидан бир лаҳзада гурсиллаб ерга кулади. Бугун бундай даҳшатли манзаралар кино ё видеолардамас, шундоққина ҳам-мамизнинг кҲз Ҳнгимизда рҲй беряпти. Тасаввур қилясизми, одамни одам Ҳлдирини, дҲппослашлар ё буғзига пичоқ тирашлар ҳеч гап бҲлмай қолди. Сабаби, айримларда руҳий касалликнинг уч ёки бҲ кҲринишлари мавжудлиги Ҳзини намоён қилапти. Агар ишонмасангиз, анави врачни муштраб йиқитган одамни таниш-билишларидан у ҳақда сҲрасангиз борми, э, нимасини айтасиз, жуда яхшийдди, мусичага озор бермаган, ҳечам бировга қҲл кҲтарадиганга Ҳшаамасийди, деб роса оғиз кҲпиртириб мақташади. Ахир бизда тарбия шундай-ку, ичинг тҲла жоҳиллик, ғазаб, нафрат бҲлсам,

тиржайиб, хушмуомала бҲлиб кҲрин дейишган.

Яна эркак киши йиғламаслиги керак, уят бҲлади деган қатъий қоидага риоя қилиб, аламини, йиғинини ичига ютган эркаклар. Лекин бу жоҳиллик, бу аламаздалик, бу нафрат, кҲз ёшлар вақтида чиқарил-маса, вақтида эшитилмаса, тинглан-маса, мана шу кҲринишда қанондир қалбдан муштраб айланиб отилиб чиқши ҳам мумкин-ку! Нега танганинг орқа томонини йиламаямиз?

Яна энг қизиғи, шундай одамлар калтақдан Ҳлмай қолган, Ҳзини таёқ есамам яхши одам бҲлдим деб мақтаниб юрадиган одамлар тоифасига киради. Бундайларни ёшлигида отаси, акаси, Ҳқитувчиси,

Ҳзидан катталар калтақлаб одам қилган бҲлиши эҳтимолдан холи эмас. Атрофингиздаги сизга мулоим бҲлиб кҲринган, ҳар доим қҲли кҲксизда, одобли кҲринганларнинг кҲрин ичида ҳам шундай жоҳиллик, нафрат, ғазаб, аламаздалик кҲмилиб ётибди, десам ишонаверинг. Бир-бирини пичоқлаганлар, қайнонасини бҲғизлаган келин, келинча қҲл кҲтарган қайнота ва яна бошқалар ҳам аслида жуда одобли кҲрини-нади кҲзимизга...

P.S.: Бу гапларим меҳр кҲриб, ҳурмат қозониб Ҳсган юртдошларимга тегишли эмас...

Барно СУЛТОНОВА

АРЗОН, ҚУЛАЙ ВА ТЕЗКОР!

Энди почтани кутиб Ҳтиришга ҳожат йҲқ.
Нашримизнинг электрон версиясига обуна бҲлинг.
Бунинг учун телефонингизга “Play Market” ёки “App Store”дан “XXI asr” иловасини юклаб олиб, пул Ҳтказсангиз кифоя.

O'zLiDeP Тошкент шаҳар кенгаши халқ депутатлари Олмазор туман кенгаши депутати Умид Раҳимовга падали бузрукворни Алишер отанинг вафоти муносабати билан ҳамдардлик билдиради.

MUASSIS: TADBIRKORLAR VA ISHBILARMONLAR HARAKATI – O'ZBEKISTON LIBERAL-DEMOKRATIK PARTIYASI

Бош муҳаррир
Норқобил ЖАЛИЛОВ

Таҳрир хайъати:
Ақтам ХАЙТОВ
Дилшод ШОУМАРОВ
Шуҳрат БАҲОЕВ
Мавлуда ХҲЖАЕВА

Сироҷиддин САЙИИД
Адҳам ШОДМОҲОВ
Виктор ПАК
Насимжон АЛИМОВ

Сардор МУСТАҲОЕВ
(Бош муҳаррир уринбосари)

Таҳририят манзили:
Тошкент шаҳри
Нукус кҲчаси 73^а-уй.

электрон почта:
xxi_asr@mail.ru
xxi_asr@mail.ru

Телефонлар:
қабулхона –
71 215-63-80
(тел./факс).

Обуна ва реклама бҲлими –
71 255-68-50.

“XXI asr” ижтимоий-сиёсий газетаси
Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 2011 йил 14 июнда 0009-рақами билан рҲйхатдан Ҳтказилган.

“Шарқ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонасида чоп этилди.

Корхона манзили:
Тошкент шаҳри Буюк Турон кҲчаси 41-уй.
Газета офсет усулида, А-2 форматда босилди. Ҳажми – 3 босма табоқ.
Буюртма рақами: Г – 145
Адади: 5251
Баҳоси келишилган нархда.
Топширилди – 20:00

Таҳририятга келган қҲлғемалар тақриз қилинмайди ва муаллифларга қайтарилмайди.

© “XXI asr” дан олинган маълумотларга манба сифатида газета номи кҲрсатилиши шарт.

Муаллифлар фикри таҳририят нуктаи назаридан фарқ қилиши мумкин.
Газета таҳририят компьютер марказида терилди ҳамда дизайнер

Маъруфжон Раҳимов
саҳифалади.

ISSN 2181-497X

НАШР КҲРСАТКИЧИ: 406
1 2 3 4 5 6

Навбатчи муҳаррир:
Озод РАҲАБОВ